

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O HRANI

Član 1.

U Zakonu o hrani ("Službeni glasnik BiH", broj: 50/04) u članu 69. u stavu 1. tački c) iza broja „18.“ dodaju se riječi „tačke a) i c)“. Ostali dio teksta se nastavlja.

U istom članu dodaju se novi stavovi 4. i 5. koji glase:

4. Novčanom kaznom od 2.500 KM do 5.500 KM kazniće se za prekršaj pravno lice ako pušta na tržište hranu neodgovarajuća kvaliteta iz člana 18. tačka b) ovog zakona.

5. Za prekršaj iz stava 4. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 500 KM do 1.000 KM.

Član 2.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u Službenom glasniku BiH.

OBRAZLOŽENJE

I USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama zakona hrani sadržan je u članu IV.4.a) Ustava Bosne i Hercegovine.

II RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Odredbe Zakona o hrani ("Službeni glasnik BiH", broj: 50/04) nisu usklađene sa odredbama Zakona o zaštiti potrošača ("Službeni glasnik BiH", broj: 25/06 i 88/15). Regulišući istu materiju Zakon o hrani i Zakon o zaštiti potrošača imaju različite kaznene odredbe. Time se ostavlja mogućnost inspeksijskim organima da traže mito od objekta inspeksijskog nadzora da bi primijenili za njega Zakon sa blažim kaznenim odredbama. Naprimjer, Zakonom o hrani BiH predviđene su daleko veće novčane kazne od novčanih kazni za isti prekršaj koje su utvrđene u Zakonu o zaštiti potrošača (npr. deklaracija na proizvodu ne sadrži sve elemente). **U takvom slučaju, inspektor može da bira po kojem će propisu kazniti subjekta nadzora, a takva diskrecija ostavlja prostora za koruptivne radnje.**

Naime, članom 18. Zakona o hrani propisano je da se hranom neodgovarajuća kvaliteta smatra:

- a) hrana koja ne zadovoljava propisane standarde kvaliteta,
- b) nepotpuno, neodgovarajuće ili nepropisno deklarirana hrana,**
- c) neovlašćena upotreba tuđeg robnog pečata, imena firme i oznake.

Članom 69. tačka c) Zakona o hrani propisana je novčana kazna u iznosu **od 25.000 KM do 100.000 KM** za prekršaj za pravno lice ako pušta na tržište hranu neodgovarajuća kvaliteta iz člana 18. ovog zakona. Dakle, za sva tri slučaja iz člana 18. propisana je ista kazna.

U članu 126. stavu 1. tački l) Zakona o zaštiti potrošača u BiH propisana je novčana kazna u iznosu **od 2.500 KM do 5.500 KM** za prekršaj trgovac ako proizvod nema deklaraciju, i ako ona ne sadrži propisane podatke. Članom 128. stav 1. tačka a) propisano je da će se novčanom kaznom u iznosu **od 2.500 KM do 5.500 KM** kazniti dobavljač koji stavi proizvod u prodaju sa deklaracijom koja ne sadrži podatke propisane zakonom i podzakonskim aktima.

Obzirom na navedeno, neophodno je izmijeniti Zakon o hrani, a razloge za to navest ćemo u nastavku:

- U Državnom godišnjem programu za zaštitu potrošača u BiH za 2018. godinu („Službeni glasnik BiH“, broj: 53/18), koji donosi Vijeće ministara BiH propisano je da je Zakon o zaštiti potrošača **opći propis na području zaštite potrošača, odnosno propis kojim je utvrđen okvir sistema zaštite potrošača.** Pored Zakona o zaštiti potrošača u Bosni i Hercegovini postoji još čitav niz propisa koji su vezani za oblast zaštite potrošača, a koji bi se mogli grupisati prema sektorskom principu. Interesi potrošača štite se još i nizom drugih propisa koji pravno uređuju različita prava potrošača kao što su: propisi iz oblasti hrane, entitetski zakoni o trgovini, itd. Shodno navedenom, svi propisi iz ove oblasti moraju biti usklađeni sa općim propisom na području zaštite potrošača.
- U članu 1. stav 2. Zakona o zaštiti potrošača propisano je da se **na odnose i slučajeve iz oblasti zaštite potrošača koji nisu regulisani ovim zakonom** primjenjuju odredbe Zakona o hrani ("Službeni glasnik BiH", broj 50/04), Zakona o opštoj bezbjednosti proizvoda ("Službeni glasnik BiH", broj 45/04) te odgovarajuće odredbe zakona kojima se uređuju obligacioni odnosi u Bosni i Hercegovini. Shodno tome, Zakon o hrani ne može drugačije propisati kaznu za nešto što je već propisano i uređeno Zakonom o zaštiti potrošača i njegove odredbe moraju biti usklađene sa Zakonom o zaštiti potrošača.
- Spriječit će se mogućnost da inspektori odlučuju koji zakon će primjeniti i da li će primjeniti veću ili manju kaznu.
- Nelogično je da Zakon o hrani ne pravi razliku između hrane koja ne zadovoljava propisane standarde kvaliteta, nepotpuno, neodgovarajuće ili nepropisno deklarirane hrane i neovlašćene upotrebe tuđeg robnog pečata, imena firme i oznake i da za sva tri slučaja propisuje istu kaznu. Mislimo da se ne može poistovjetiti hrana koja ne zadovoljava propisane standarde kvaliteta i hrana koja ima nepotpunu deklaraciju. U prvom slučaju kazna mora biti mnogo veća.

III OBRAZLOŽENJE POJEDINIH ODREDBI

Članom 1. predložena je izmjena člana 69. stav 1. na način da se u tački c) precizira da se novčana kazna odnosi na slučajeve iz člana 18. tačaka a) i c) (hrana koja ne zadovoljava propisane standarde kvaliteta i neovlašćena upotreba tuđeg robnog pečata, imena firme i oznake).

Također, predloženo je da se dodaju novi stavovi 4. i 5. Novim stavom 4. propisuje se kazna za pravno lice koje pušta na tržište hranu neodgovarajućeg kvaliteta iz člana 18. tačka b) ovog zakona (nepotpuno, neodgovarajuće ili nepropisno deklarirana hrana) i propisuje se da kazna za taj prekršaj iznosi od 2.500 KM do 5.500 KM.

Novim stavom 5. propisuje se da će se za prekršaje iz stava 4. kazniti i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 500 KM do 1.000 KM. Na ovaj način će se izvršiti usklađivanje sa Zakonom o zaštiti potrošača.

Članom 2. definirano je stupanje na snagu ovog zakona.

IV FINANSIJSKA SREDSTVA

Za provođenje ovog zakona nije potrebno izdvojiti posebna sredstva u Budžetu BiH.